

بخش دوم از اسناد دو دهه مناسبات سیاسی و نظامی
امریکا با عراق و ایران

صدام در محاصره دوستان آمریکائی دهه 80 خود!

ترجمه بایرام منصوری

آغاز انقلاب ایران، شروع فصل نوینی در مناسبات امریکا با عراق و دولت صدام حسین بود. دولتی که بدلیل قرارداد دوجانبه نظامی با اتحاد شوروی وقت مغضوب کاخ سفید بود. آغاز توطئه های پیاپی امریکا علیه انقلاب 57 ایران، سر فصل نوین مناسبات امریکا با دولت صدام حسین شد و دروازه های بزرگترین کارخانه های اسلحه سازی امریکا به روی بغداد گشوده شد.

استقرار ارتشبد آریانا رئیس اسبق ستاد کل ارتش شاهنشاهی در ترکیه برای کودتا در ایران و فعالیت های سپهبد پالیزبان در کردستان عراق که حمایت امریکا ضامن حضورشان در عراق و ترکیه بود، سرآغاز این فصل نوین شد. چند طرح ناکام کودتائی در ایران بعد انقلاب و شعله ور شدن جنگ در کردستان ایران امریکا را به نتیجه قطعی دیگری رساند: برپائی جنگ میان دو کشور ایران و عراق و بزانو در آوردن انقلاب ایران از يك سو و غارت در آمد ناشی از فروش نفت در عراق جهت خرید تسلیحات نظامی.

تجاوز ارتش عراق به ایران در حالی صورت گرفت که تعدادی از ژنرال های دوران شاه در بغداد بسر برده و نقش مشاور ستاد جنگی عراق را برعهده گرفته بودند. امریکا با طارق عزیز بر سر آزاد سازی جنوب ایران توسط ارتش عراق و سپردن آن بدست ژنرال های ارتش شاهنشاهی تفاهم کرده بود و به همین دلیل شاپور بختیار در سفری کوتاه و شتابزده به بغداد با مقامات عراقی دیدار و قرار و مدار لازم برای تشکیل دولت در جنوب ایران را گذاشته بود.

تجاوز ارتش عراق به خاک ایران با مقاومت همه جانبه ملی مردم ایران روبرو شد و طرح اشغال برق آسای خاک ایران، حمایت مردم محلی از ارتش متجاوز عراق و برپائی دولت نظامی به رهبری ژنرال های فراری شاه با ناکامی روبرو شد.

فتح خرمشهر و به عقب راندن ارتش عراق تا آنسوی مرزهای ایران فصل درخشان و فراموش نشدنی مقاومت ملی ایران در برابر تجاوز خارجی و دفاع از خاک میهن بود. سه بار ناکام ماندن طرح اولیه، یعنی تصرف سریع جنوب ایران و تشکیل دولت ژنرال های شاه تحت حمایت همه جانبه امریکا، مشاوران نظامی و سیاسی کاخ سفید طرح دوم را به اجرا گذاشتند: **جنگ فرسایشی و طولانی مدت!**

اینکه درحاکمیت ایران چه کسانی ماموریت امریکائی ایفاء کردند و یا چه کسانی خام اندیش و ناشیانه به دام این توطئه افتادند آنقدر اهمیت ندارد که نتیجه فاجعه 8 سال جنگ فرسایشی برای ایران دارد: **شعله های جنگ تنها شهرهای جنوبی کشور را نسوزاند، بلکه يك انقلاب عظیم مردمی را به کام کشید و انقلاب را سوزاند!**

عراق بازیچه سیاست پیشگان امریکائی و همانند ایران اسیر دست دلالان رسمی و غیر رسمی سلاح جنگی شد.

سیاست پیشگان و حتی ژنرال هائی که امروز بغداد را محاصره کرده اند تا آخرین مقاومت های صدام حسین و ارتش او را در هم شکسته و برای نخستین بار پس از جنگ دوم

جهانی يك کشور را آشکارا به مستعمره نوین امریکا تبدیل کنند، در همان سال ها يك پایشان در بغداد و کاخ های صدام حسین بود و يك پایشان در وزارت دفاع و کاخ سفید امریکا. رامسفلد وزیر دفاع جنگ طلب کنونی امریکا در همان سال ها نزدیک ترین دوست صدام حسین بود. شرکت های امریکائی که اکنون قراردادهای بازسازی عراق ویران شده بر اثر حملات نظامی امریکا را با کاخ سفید و وزارت دفاع بسته اند بزرگترین طرف های فروش اسلحه به عراق و ایران بودند و آن ها که وجود سلاح شیمیائی در عراق را بزرگترین بهانه و توجیه حمله نظامی به عراق کرده اند، در همان سال ها خود بزرگترین صادر کنندگان سلاح شیمیائی به عراق و مشوق صدام حسین برای استفاده از آن علیه ایران بودند. صدام اسیر خودبزرگ بینی و خشونت خویش چنان در دام توطئه های امریکا باقی ماند که با حمله به کویت زمینه ساز تجاوز کنونی امریکا علیه تمامیت ارضی عراق شد و انقلاب ایران در جنگ فرسایشی چنان به زانو در آمد که ارتجاع مذهبی و غارتگران بازاری توانستند بر ویرانه انقلاب حاکمیت خود را استوار سازند.

اسنادی که از دو دهه مناسبات امریکا با ایران و عراق منتشر شده، تنها گوشه بسیار ناچیزی از آن فاجعه ایست که امروز در عراق گریبان این کشور را گرفته و اگر فکری به حال حاکمیت ایران و تغییر اساسی آن نشود، فردا گریبان ایران را خواهد گرفت. بخش دوم اسناد منتشره از مناسبات امریکا با ایران و عراق را که به همت "بایرام منصوری" ترجمه شده را با این مقدمه شروع می کنیم. در این بخش اسناد فروش سلاح شیمیائی به عراق و سفر رامسفلد به عراق و دیدار با صدام حسین مطرح است:

فروش سلاح شیمیائی و حضور رامسفلد در بغداد

بخش دوم، از گزارش مشروح منتشره در امریکا، در باره دو دهه مناسبات و ارتباط های امریکا با ایران و عراق:

سند 15- بخش حافظ منافع امریکا در عراق. از ویلیام ایگلتنون به وزارت بازرگانی
موضوع: هلیکوپتر و هواپیما برای وزارت کشاورزی عراق - 20 سپتامبر 1982

مدیر هوانوردی کشاورزی عراق از کارخانجات تولید کننده هواپیماهای سمپاشی غلات دعوت می کند تا اطلاعاتی درباره هلیکوپترها و نیز آموزش برای حل مشکلات کشاورزی با وسائل موجود را در اختیار عراق قرار دهند، زیرا خلبانان با مشکل تنفس بخارهای مسموم دفع آفات نباتی روبرو هستند.

در این زمان است که ایران گزارش می دهد که عراق از سلاح های شیمیائی در جنگ با ایران استفاده می کند.

براساس مقاله ای که در سال 1991 در لس آنجلس تایمز به چاپ رسید، هلیکوپترهای ساخت امریکا از سوی عراق برای حملات شیمیائی مورد استفاده قرار گرفت؛ براساس گفته های سیا، عراق با استفاده از هلیکوپترهای امریکائی و وسائل پخش سموم دفع آفات نباتی، استفاده از جنگ افزارهای بیولوژیکی را امتحان می کرد.

سند 16- از جورج شوتز در وزارت امور خارجه به بخش حافظ منافع امریکا در عراق.
موضوع: ملاقات با وزیر امور خارجه عراق. 15 ژانویه 1983

وزارت امور خارجه امریکا از بخش حافظ منافع امریکا در عراق می خواهد تا به اطلاع مقامات رسمی عراق برسانند که جورج شوتز وزیر امور خارجه امریکا از ملاقات با سعدون

حمادی وزیر امور خارجه عراق استقبال کرد، اما انتقاد کنگره از عراق و "حساسیت مسئله تروریسم" را نیز باید در نظر داشت (عراق از برخی گروه های ناسیونالیست فلسطینی حمایت می کرد) وزارت امور خارجه معتقد است که عراق با قطع حمایت خود از تروریسم، فضای مثبتی در این ملاقات بوجود آورد.

سند 17- وزارت امور خارجه امریکا. از جورج شوتز وزیر امور خارجه به وزارت امور خارجه.

موضوع: ملاقات وزیر امور خارجه در دهم می با طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق.

جورج شولتز، وزیر امور خارجه امریکا به طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق می گوید که ایالات متحده مایل است جنگ ایران و عراق پایان یابد. او می گوید که ایالات متحده در این جنگ بی طرف است، اما تاکید می کند که **طارق عزیز** می داند که " ما از طرق مختلف برای عراق مفید بوده ایم."

سند 18 - از جورج شوتز وزیر امور خارجه امریکا به بخش حافظ منافع امریکا در عراق. **موضوع:** پیام وزیر امور خارجه به طارق عزیز: عراق از تروریسم حمایت می کند " 23 ماه می 1983.

جورج شوتز وزیر امور خارجه در پیامی به طارق عزیز درباره "منافع بسیار مهم مشترک" میان عراق و ایالات متحده صحبت می کند. شوتز به طور غیر مستقیم عراق را تشویق می کند تا از گروه های فلسطینی که مبارزان شیعه فعال در آن ها بر علیه ایالات متحده و دولت غیر مذهبی عراق فعالیت می کنند فاصله بگیرد و می گوید: " بنظر می رسد که منبع الهام اعمال تروریستی بر علیه عراق و ایالات متحده از يك جا می باشد. باهمکاری یکدیگر در مبارزه باتروریسم، تلاش های ما موثرتر خواهد بود. در رابطه با سیاست های عراق به نظر من می رسد که عراق دارد به این نتیجه می رسد که منافع ملی اش در سوی تروریسم بین المللی تامین نخواهد شد."

سند 19- از سیا. برنامه های اتمی عراق: پیشرفت علیرغم عقب نشینی. جولای 1983

سیا در رابطه با برنامه های اتمی عراق تاکید می کند که این کشور طرح هائی دارد که سرانجام به تولید سلاح های هسته ای منجر خواهد شد. تاکنون چنین برنامه ای را شناسائی نکرده است، اما معتقد است که عراق نشانه هائی به دست داده است که ممکن است در این مسیر حرکت کند. " با این حال سیا به مشکلات مربوط به تحقیقات بیشتر و تهیه مخفیانه تکنولوژی غنی کردن مواد از سوی این کشور نیز اذعان دارد.

سند 20- بخش حافظ منافع امریکا در عراق. از باربارا بودین به وزارت امور خارجه. **موضوع:** "میلیتاریزه کردن هلیکوپترهای هیوز" 8 جون 1983

این گزارش به وزارت امور خارجه امریکا می گوید که يك مقام رسمي (احتمالا از کره جنوبی) گزارش داده است که عراق از دولت وی تقاضا کرده است که هلیکوپترهای هیوز که در سال های پیش از 1983 به عراق فروخته است را به هلیکوپترهای نظامی تبدیل کند. این تقاضا از سوی کشور مزبور رد شد.

سند 21- از رونالد ریگان. استراتژی امنیت ایالات متحده برای خاور نزدیک و جنوب آسیا- جولای 1983

این استراتژی مقاصد منطقه ای، استراتژی و طرح های عملیاتی در مورد خاورمیانه را در بر می گیرد.

سند 22- وزارت امور خارجه، دفتر اطلاعات مربوط به خاورمیانه و جنوب آسیا. از جان اتان هوی به لارنس ایگل برگر.

موضوع: "جنگ ایران و عراق: تحلیل مربوط به امکان تغییر موضع امریکا در مورد بی طرفی کامل در جنگ- 7 اکتبر 1983"

این تحلیل در مورد امکانات عملی چرخش امریکا به سوی عراق در جنگ ایران و عراق در رابطه با نقطه نظرهای امریکا صحبت می کند. براساس این تحلیل "بی طرفی امریکا به استثنای فروش اسلحه تغییر یافته است، چرا که نیروهای ایران از مرز عراق در تابستان 1982 گذشته و وارد این کشور شده اند. (به نظر ما تمهیدات دیگر مثل تهیه اطلاعات تاکتیک در این موضع گیری تازه پیش بینی نشده که اگر لازم باشد تصمیماتی در این زمینه اتخاذ خواهد شد.)"

سند 23- سرویس اطلاعات مربوط به خبرگزاری های خارجی

موضوع: "خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارش می دهد که رژیم عراق برای متوقف کردن عملیات والفجر 4 از سلاح های شیمیایی استفاده کرده است." 22 اکتبر 1983
ایران گفته است که عراق از سلاح های شیمیایی بر علیه نیروهای ایرانی استفاده کرده است.
سند 24- وزارت امور خارجه. دفتر امور سیاسی- نظامی. یادداشت اطلاعاتی از جاناتان هوی به جورج شوتز.

موضوع: "استفاده عراق از سلاح های شیمیایی" اول نوامبر 1983

مقامات رسمی دفتر امور سیاسی- نظامی وزارت امور خارجه امریکا به جورج شوتز می گویند که این وزارتخانه اطلاعاتی در دست دارد که براساس آن عراق همه روزه از سلاح های شیمیایی استفاده می کند. آنها می گویند "ما در عین حال می دانیم که عراق توانایی تولید سلاح های شیمیایی به کمک شرکت های غربی که احتمالا تحت نظارت شرکت های امریکایی فعالیت می کنند را داراست." این مسئله باید به مسائل دیگر که در جلسه آینده شورای امنیت ملی مطرح می شود اضافه گردد و در چارچوب آن ابعاد همکاری با عراق در مد نظر قرار گیرد. مقامات رسمی فوق متذکر شده اند که بخاطر تداوم اعتبار سیاست های امریکا در امور سلاح های شیمیایی این پاسخ حائز اهمیت خواهد بود.

سند 25- وزارت امور خارجه، دفتر دستیار وزیر امور خارجه در امور خاور نزدیک و جنوب آسیا. یادداشت از سوی جاناتان هوی به لارنس ایگل برگر.

موضوع: استفاده عراق از سلاح های شیمیایی (شامل "بازداشتن عراق از استفاده از سلاح های شیمیایی" و تاریخچه استفاده عراق از سلاح های شیمیایی) 21 نوامبر 1983
مقامات رسمی وزارت امور خارجه پیشنهاد بحث راجع به استفاده از سلاح های شیمیایی را در اسرع وقت با مقامات عراقی مطرح می کنند تا از استفاده بیشتر از این سلاح ها مخالفت بعمل آمده و از عکس العمل نا مطبوع عراق در قبال موضع گیری ما در میان مردم در مورد این مسئله جلوگیری شود."

"در مورد تاریخچه استفاده عراق از سلاح های شیمیایی در این گزارش آمده است که عراق در اکتبر 1982 از سلاح های مرگبار شیمیایی استفاده کرده است و در جولای و اگوست 1983 آنها را بر علیه نیروهای ایرانی بکار گرفته است. این اواخر نیز از این سلاح ها بر علیه کردهای شورشی استفاده شده است."

سند 26- از رونالد ریگان.

موضوع: "سیاست امریکا در قبال جنگ ایران و عراق" 26 نوامبر 1983

پرزیدنت رونالد ریگان دستور می دهد تا مشورت هایی با کشورهای منطقه که مایل هستند با ایالات متحده در مورد ابعاد حمایتی تولید نفت در خلیج فارس و زیر ساخت های حمل و نقل آنان همکاری کنند انجام شود. ایالات متحده اولویت درجه اولی برای تاسیس امکانات نظامی به منظور استفاده سریع از نیرو در منطقه برای حفاظت تاسیسات نفتی قائل است.

سند 27- وزارت امور خارجه. از کنت دام به بخش حافظ منافع امریکا در عراق.

موضوع: "دیدار رامسفلد از عراق" 7 دسامبر 1983

براساس این سند، دونالد رامسفلد مایل است در چارچوب سفرهایش به کشورهای خاورمیانه به عنوان فرستاده پرزیدنت ریگان، از عراق نیز بازدید بعمل آورد، اما دونالد رامسفلد معتقد است که سفرش ارزشی نخواهد داشت مگر اینکه وی مستقیماً با صدام حسین ملاقات کند.

سند 28- بخش حافظ منافع امریکا در عراق. از ویلیام ایگلتنون به وزارت امور خارجه

موضوع: "سفر رامسفلد به عراق" 10 دسامبر 1983

رئیس بخش حافظ منافع امریکا در عراق به محمد الصحاف معاون وزیر امور خارجه عراق می گوید که "شاید مهمترین فایده" **سفر قریب الوقوع رامسفلد به بغداد** برقراری تماس مستقیم میان فرستاده پرزیدنت ریگان و پرزیدنت صدام حسین باشد. مسائل مورد بحث در این ملاقات جنگ ایران و عراق، مناقشه اعراب و اسرائیل، لبنان، سوریه و هر موضوعی که عراقی ها مایل به گفتگو در باره آنها باشند خواهد بود